

Forslag

til

Lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp.

Fremsat den 13. marts 1968 af *socialministeren*.

§ 1. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der findes en husmoderafløsningsordning og en hjemmehjælpsordning i kommunen.

Stk. 2. En husmoderafløseres hverv består i for en kortere periode at varetage en husmoders normale arbejdsopgaver i hjemmet. En hjemmehjælperes hverv består i at yde bistand til invalide- og folkepensionister, der har behov for mere varig hjælp til udførelsen af det huslige arbejde i hjemmet.

§ 2. Administrationen af ordningerne kan henlægges til:

1. det sociale udvalg,
2. et særligt udvalg udpeget af kommunalbestyrelsen eller
3. en offentlig eller privat institution under kommunalbestyrelsens tilsyn.

§ 3. Husmoderafløsning ydes efter rekvisition fra læge eller jordemoder til hjem, der midlertidigt har behov herfor på grund af sygdom, fødsel eller rekonvalescens. Hjælpen ydes normalt i indtil 14 dage, men kan, når der skønnes at være behov herfor, udstrækkes ud over dette tidsrum.

Stk. 2. Husmoderafløserne kan endvidere, i det omfang hensynet til deres øvrige opgaver tillader det, udsendes til lejlighedsvis afløsning af personer, der i hjemmet passer et barn med en fysisk eller psykisk lidelse.

Stk. 3. Hjemmehjælp ydes til invalide- og folkepensionister, der efter de kommunale myndigheders skøn har behov herfor.

§ 4. Husmoderafløsning og hjemmehjælp ydes gratis til personer uden indtægt eller
Socialmin. j. nr. 2. k. 204-67.

med små indtægter, medens der af andre kræves betaling afpasset efter deres økonomiske forhold.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter vejledende satser for betaling for modtagelse af husmoderafløsning og hjemmehjælp.

§ 5. Om der i det enkelte tilfælde kan ydes bistand, og hvilken betaling der skal kræves for bistanden, afgøres af de kommunale myndigheder. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 6. Socialministeren fastsætter retningslinier for ansættelse og arbejdsvilkår for det til husmoderafløsning og hjemmehjælpen knyttede personale.

§ 7. Staten afholder udgifterne ved uddannelse af det personale, der er knyttet til de nævnte ordninger, når uddannelsen foregår på et kursus, der er godkendt af socialministeren.

Stk. 2. Under uddannelsen har personalet ret til godtgørelse for mistede indtægter efter regler, der fastsættes af socialministeren.

§ 8. Staten refunderer kommunerne ^{8/10} af deres udgifter til lønninger til husmoderafløserne, hjemmehjælperne og tilsynsførende ved disse ordninger, herunder til den godtgørelse, der er nævnt i § 7, stk. 2. Socialministeren fastsætter regler for, hvilke lønudgifter der kan anmeldes til refusion.

§ 9. For anvisning af statsrefusion samt regnskabsafklæggelse og revision gælder reg-

lerne i lov om offentlig forsorg. Er administrationen af husmoderafløsning eller hjemmehjælp henlagt til en særlig institution, kan socialministeren godkende, at revisionen tilrettelægges på anden måde.

§ 10. Socialministeren ansætter en konsulent til at yde kommunerne vejledning ved administrationen af husmoderafløsning

og hjemmehjælp og til at føre tilsyn med undervisningen på de godkendte kursus.

§ 11. Loven træder i kraft den 1. april 1968.

Stk. 2. Lov nr. 153 af 24. april 1963 om husmoderafløsning ophæves.

§ 12. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lov nr. 153 af 24. april 1963 om husmoderafløsning er trådt i kraft med virkning fra 1. april 1963. Om lovforslagets behandling henvises til Folketingstidende 1962-63, sp. 2062, 2302, 4651 og 4787, tillæg A. sp. 533, tillæg B. sp. 525 og 593, og tillæg C. sp. 307. Ifølge lovens § 8, stk. 4, skal loven optages til revision i folketingsåret 1967-68. Forslag til en revideret husmoderafløsningslov blev fremsat af ministeren for familiens anliggender i november 1967, men bortfaldt ved den pågældende folketingssamlings slutning. (Folketingstidende 1967-68 sp. 1057 og 1955).

Efter loven af 24. april 1963 skal en husmoderafløsningsordning være indført i alle landets kommuner pr. 1. april 1968. Siden denne lovs ikrafttræden er husmoderafløsning indført i størstedelen af kommunerne, og erfaringerne viser, at loven har givet det fornødne grundlag for gennemførelse af en husmoderafløsningsordning, der kan virke tilfredsstillende.

Også hjemmehjælpsordningen skal være indført i kommunerne pr. 1. april 1968. Reglerne om hjemmehjælp var oprindeligt optaget i selve invalide- og folkepensionslovgivningen, men findes nu i lov nr. 114 af 15. april 1964 om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister, der trådte i kraft med virkning fra 1. april 1964, men pr. 1. april 1968 kan ventes afløst af en revideret omsorgslov, hvortil forslag fremsættes samtidig med nærværende lovforslag.

Husmoderafløsning er en rent midlertidig hjælp til et hjem i forbindelse med sygdom eller med en fødsel. Hjælp kan ydes også til hjem, der ikke til daglig passes af en husmoder, når den, der plejer at udføre det daglige arbejde, er syg, og de øvrige personer i husstanden på grund af svagelighed, eller fordi de ikke kan forsømme deres arbejde, er ude af stand til på forsvarlig måde at påtage sig den

nødvendige husgerning. Hjælp kan ydes til hjem, hvor normalt ingen er hjemme om dagen, således hjem, hvor begge forældre har udearbejde, når en person, f. eks. et barn, på grund af sygdom må blive i hjemmet. Hjemmehjælp er en mere varig bistand til invalide- og folkepensionister, som ydes navnlig med henblik på, at de kan blive i deres egne hjem så længe som muligt i stedet for at blive optaget på alderdomshjem eller plejehjem.

Da husmoderafløsning og hjemmehjælp i mange kommuner administreres under ét, og det i adskillige kommuner er den samme kreds af kvinder, der udsendes snart som husmoderafløser, snart som hjemmehjælper, skønnes det hensigtsmæssigt at samlede reglerne om de to bistandsordninger i en fælles lov. Dette nødvendiggør imidlertid, at der indføres en fælles refusionsregel for kommunernes lønudgifter, jfr. nedenfor.

Det foreslås samtidig i tilknytning til den regel om hjælp til personer med et barn i hjemmet med fysiske eller psykiske lidelser, der blev indsat som § 73 i lov om offentlig forsorg fra 1. april 1967, at kommunerne får adgang til at udsende husmoderafløser til sådanne hjem og til andre hjem, der har et barn med en fysisk eller psykisk lidelse, til aflastning af den, der varetager den daglige pasning af barnet.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Det påhviler kommunerne pr. 1. april 1968 at have en husmoderafløsnings- og en hjemmehjælpsordning, jfr. bemærkningerne foran, og forslaget fastholder denne forpligtelse for kommunerne. Flere kommuner kan som hidtil i fællesskab tilrettelægge en ordning.

F. t. l. om husmoderafløsning og hjemmehjælp.

Til § 2.

Reglen svarer, for så vidt angår husmoderafløsning, til de gældende bestemmelser, dog at der ikke gives regler for sammensætningen af det udvalg, som kommunalbestyrelsen skal kunne udpege til at administrere ordningen.

Administrationen af hjemmehjælpen er efter loven om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister henlagt til kommunalbestyrelsen, men det forekommer naturligt at der bliver samme adgang til at henlægge administrationen til et særligt udvalg eller en institution som med hensyn til husmoderafløsningen.

Til § 3.

Kravet om, at bistand af en husmoderafløser forudsætter rekvisition fra en læge eller en jordemoder, fastholdes, ligesom det fastholdes, at skønnet over behovet for hjemmehjælp udøves af kommunalbestyrelsen. Ordningen kan administreres således, at husmoderafløsningen om nødvendigt straks etableres, således at den nødvendige rekvisition tilvejebringes senere.

Der gives kommunerne adgang til at udsende husmoderafløsere til aflastning af personer, som i hjemmet forsørger et barn med fysiske eller psykiske lidelser, jfr. bemærkningerne foran. Også i dette tilfælde forudsættes det, at der foreligger lægerekvisition.

Til §§ 4-6.

Bestemmelserne svarer til reglerne i den gældende lov om husmoderafløsning og i omsorgsloven bortset fra, at der ikke hidtil har været fastsat regler for hjemmehjælpernes ansættelsesforhold eller vejledende satser for betaling for hjemmehjælp.

Til § 7.

Forslaget svarer til de gældende regler. Til udgifter under uddannelsen regnes eventuelt indkvartering på kursusstedet og måltider under kursus. Reglen om erstatning for mistede indtægter under uddannelse har været, at der ydes et beløb sva-

rende til 80 pct. af den løn, husmoderafløseren eller hjemmehjælperen kunne have opnået, hvis hun i uddannelsestiden havde været beskæftiget i samme omfang som hidtil.

Til § 8.

Efter den gældende husmoderafløsningslov afholder staten $\frac{7}{10}$ af udgifterne til afløsning af husmoderafløsere, medens kommunen selv bærer $\frac{3}{10}$. Efter omsorgsloven refunderes lønudgifter vedrørende hjemmehjælpen som folkepension, d.v.s. at staten afholder 82 pct., medens resten bæres af kommunerne efter reglerne for mellemkommunal refusion.

Med en fælles refusionsregel, hvorefter staten bærer $\frac{8}{10}$ af lønudgifterne vedrørende såvel husmoderafløsere som hjemmehjælpere, og den pågældende kommune selv bærer $\frac{2}{10}$, vil byrdefordelingen mellem stat og kommune tilnærmelsesvis blive opretholdt. Det må dog påpeges, at ændringen vil medføre en merudgift for staten på ca. 2 mill. kr. årlig.

Kommunerne træffer selv aftaler om lønningen til det personale, der er knyttet til husmoderafløsning og hjemmehjælp, men der har efter husmoderafløsningsloven været fastsat grænser for de beløb, der kan anmeldes til statsrefusion som lønudgift. Der har været sondret mellem løn til ikke-uddannede, til uddannede og til tilsynsførende ved husmoderafløsningen.

Det foreslås, at socialministeren for fremtiden skal fastsætte regler for, hvilke lønudgifter der kan anmeldes til refusion for såvel husmoderafløsere som hjemmehjælpere, men den foreslåede formulering åbner mulighed for, at disse regler kan udformes på anden måde end ved fastsættelse af bestemte lønbeløb, f. eks. ved henvisning til aftaler der er indgået af de kommunale organisationer.

Til §§ 9-10.

Bestemmelserne svarer til reglerne i den gældende husmoderafløsningslov, der uden væsentlige ændringer kan udstrækkes til også at gælde hjemmehjælpen.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov bestemmelser.

Gældende lov.

§ 1. Det påhviler enhver kommunalbestyrelse at iværksætte en husmoderafløsningsordning, bestående i udsendelse af kvinder til at varetage en husmoders normale arbejdsopgaver i hjemmet.

Stk. 2. Flere kommuner kan i fællesskab iværksætte en husmoderafløsningsordning.

Stk. 3. Administrationen af husmoderafløsningen kan henlægges til:

1. det sociale udvalg,
2. et særligt udvalg på mindst 3 og højst 7 medlemmer, der vælges af kommunalbestyrelsen, og hvoraf mindst ét skal være en kvinde med kendskab til husligt arbejde, eller
3. en offentlig eller privat institution, der undergives kommunalbestyrelsens tilsyn.

§ 2. Husmoderafløsning ydes til private hjem, når der ifølge rekvisition fra læge eller jordemoder midlertidigt er behov herfor på grund af sygdom, fødsel eller rekonvalescens.

Stk. 2. Hjælpen ydes normalt i indtil 14 dage, men kan, når der undtagelsesvis i det enkelte tilfælde skønnes at være behov derfor, udstrækkes ud over dette tidsrum.

Stk. 3. Husmoderafløsning ydes gratis til personer uden indtægt eller med små indtægter, medens der af andre opkræves en efter pågældendes økonomiske forhold afpasset betaling. Socialministeren udsender vejledende satser for betalingen.

Forslaget.

§ 1. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der findes en husmoderafløsningsordning og en hjemmehjælpsordning i kommunen.

Stk. 2. En husmoderafløser hverv består i for en kortere periode at varetage en husmoders normale arbejdsopgaver i hjemmet. En hjemmehjælper hverv består i at yde bistand til invalide- og folkepensionister, der har behov for mere varig hjælp til udførelsen af det huslige arbejde i hjemmet.

§ 2. Administrationen af ordningerne kan henlægges til:

1. det sociale udvalg,
2. et særligt udvalg udpeget af kommunalbestyrelsen eller
3. en offentlig eller privat institution under kommunalbestyrelsens tilsyn.

§ 3. Husmoderafløsning ydes efter rekvisition fra læge eller jordemoder til hjem, der midlertidigt har behov herfor på grund af sygdom, fødsel eller rekonvalescens. Hjælpen ydes normalt i indtil 14 dage, men kan, når der skønnes at være behov herfor, udstrækkes ud over dette tidsrum.

Stk. 2. Husmoderafløsere kan endvidere, i det omfang hensynet til deres øvrige opgaver tillader det, udsendes til lejlighedsvis afløsning af personer, der i hjemmet passer et barn med en fysisk eller psykisk lidelse.

Stk. 3. Hjemmehjælp ydes til invalide- og folkepensionister, der efter de kommunale myndigheders skøn har behov herfor.

§ 4. Husmoderafløsning og hjemmehjælp ydes gratis til personer uden indtægt eller med små indtægter, medens der af andre kræves betaling afpasset efter deres økonomiske forhold.

Gældende lov.

§ 3. Spørgsmålet om, hvorvidt der i det enkelte tilfælde vil kunne ydes husmoderafløsning, samt størrelsen af betalingen afgøres af kommunalbestyrelsen. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 5. Socialministeren fastsætter de almindelige retningslinjer for husmoderafløsernes ansættelse og arbejdsvilkår.

§ 4. Staten yder tilskud til uddannelse af husmoderafløser og de ved husmoderafløsningen ansatte tilsynsførende, når uddannelsen foregår på et af socialministeren godkendt kursus i overensstemmelse med de af ministeren herfor udarbejdede regler. Tilskuddet udgør en af socialministeren fastsat kursusafgift pr. elev og er betinget af, at uddannelsen er gratis for eleverne.

Stk. 2. De i lov om invalide- og folkepension § 4, stk. 8, omhandlede hjemmehjælpere kan efter kommunalbestyrelsens bestemmelse deltage i undervisningen på godkendte kursus for husmoderafløser på tilsvarende vilkår.

§ 6. Socialministeren fastsætter grænserne for de lønninger, der kan anmeldes til refusion som løn til ikke uddannede og til uddannede husmoderafløser samt til tilsynsførende ved husmoderafløsningen. Statskassen refunderer kommunerne $\frac{7}{10}$ af udgifterne til lønninger indtil disse grænser.

Stk. 2. Kommunen kan med refusionsberettigende virkning under en husmoderafløser uddannelse yde hende løn med et beløb svarende til 80 pct. af den løn, hun kunne have opnået, hvis hun i uddannelses-tiden havde været beskæftiget ved husmoderafløsning i samme omfang som hidtil.

Stk. 3. For anvisning af statsrefusion samt regnskabsaflæggelse og revision gælder reglerne i lov om offentlig forsorg, idet socialministeren dog, hvis administrationen af husmoderafløsningen i medfør af § 1,

Forslaget.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter vejledende satser for betaling for modtagelse af husmoderafløsning og hjemmehjælp.

§ 5. Om der i det enkelte tilfælde kan ydes bistand, og hvilken betaling der skal kræves for bistanden, afgøres af de kommunale myndigheder. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 6. Socialministeren fastsætter retningslinier for ansættelse og arbejdsvilkår for det til husmoderafløsning og hjemmehjælpen knyttede personale.

§ 7. Staten afholder udgifterne ved uddannelse af det personale, der er knyttet til de nævnte ordninger, når uddannelsen foregår på et kursus, der er godkendt af socialministeren.

Stk. 2. Under uddannelsen har personalet ret til godtgørelse for mistede indtægter efter regler, der fastsættes af socialministeren.

§ 8. Staten refunderer kommunerne $\frac{8}{10}$ af deres udgifter til lønninger til husmoderafløser, hjemmehjælpere og tilsynsførende ved disse ordninger, herunder til den godtgørelse, der er nævnt i § 7, stk. 2. Socialministeren fastsætter regler for, hvilke løn-udgifter der kan anmeldes til refusion.

§ 9. For anvisning af statsrefusion samt regnskabsaflæggelse og revision gælder reglerne i lov om offentlig forsorg. Er administrationen af husmoderafløsning eller hjemmehjælp henlagt til en særlig institution,

Gældende lov.

stk. 3, nr. 3, er henlagt til en særlig institution, kan godkende, at revisionen tilrettelægges på anden måde.

§ 7. Socialministeren ansætter en konsulent, der yder kommunerne bistand ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af husmoderafløsningen samt på socialministerens vegne fører tilsyn med ordningen, herunder med undervisningen på de godkendte kursus.

§ 8. Denne lov træder i kraft den 1. april 1963. Samtidig ophæves lov nr. 234 af 7. juni 1952 om husmoderafløsning.

Stk. 2. Kommuner, der ikke ved denne lovs ikrafttræden har en husmoderafløsningsordning, må inden 1. april 1968 drage omsorg for selv eller i fællesskab med andre kommuner at iværksætte en sådan ordning.

Stk. 3. Indberetning om iværksættelse af husmoderafløsning sendes gennem amtet til socialministeren, i de i forsorgslovens § 16, stk. 1, 2. punktum, omhandlede kommuner dog direkte til socialministeren.

Stk. 4. Loven optages til revision i folketingsåret 1967-68.

§ 9. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Forslaget.

kan socialministeren godkende, at revisionen tilrettelægges på anden måde.

§ 10. Socialministeren ansætter en konsulent til at yde kommunerne vejledning ved administrationen af husmoderafløsning og hjemmehjælp og til at føre tilsyn med undervisningen på de godkendte kursus.

§ 11. Loven træder i kraft den 1. april 1968.

Stk. 2. Lov nr. 153 af 24. april 1963 om husmoderafløsning ophæves.

§ 12. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.